

*แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าชาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1

บุษรา บุญสม^{1*} ไพโรจน์ ด้วนนคร² พูนชัย ยาวีราข³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*Corresponding author e-mail: annahhha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice)ด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และ3)ศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าชาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในกลุ่มป่าชาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 จำนวน 51 คน ผลการศึกษาพบว่า 1)สภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 1 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 4 ทักษะ ดังนี้ 1)ทักษะด้านเทคนิควิธี2)ทักษะด้านมนุษย3)ทักษะด้านความคิดรวบยอด4)ทักษะด้านการศึกษาและการสอน 3)แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มป่าชาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นอันดับแรกได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์แก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว นำความรู้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจ ได้อย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ : ทักษะการบริหาร; ผู้บริหารสถานศึกษา; โรงเรียนในกลุ่มป่าชาย

* Received: 22 February 2025, Revised: 4 March 2025, Accepted: 8 March 2025

Guidelines for developing management skills for school administrators in the Pa Sang group, Chiang Rai Primary Educational Area Office 1

Budsara Boonsom¹ Pairoj Duangnakorn² Phoonchai Yawirach³

¹Master of Education in Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

³Lecturer of Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: annahhha@gmail.com

ABSTRACT

This independent study aims to 1) examine the current state and the desired state of management skills for school administrators 2) study human resource best practices in management skills for school administrators and 3) develop guidelines for the administrative skills of school administrators in schools within the Pasang group, under the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 1. The population for this study consisted of 51 personnel from the schools in the Pasang group, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1. The findings can be summarized as follows: 1) The current state of the development guidelines for management skills for school administrators in schools within the Pasang group, under the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 1, was at a moderate level. In contrast, the desired state of these development guidelines was at the highest level. 2) The best practices in management skills for school administrators in schools within the Pasang group, under the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 1, encompassed four key skills: 1) Technical Skills, 2) Human Skills, 3) Conceptual Skills, and 4) Instructional Skills. 3) The guidelines for developing management skills for school administrators in schools within the Pasang group, under the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 1, were based on the priority of needs, starting with conceptual skills. School administrators were required to solve problems using innovative approaches accurately and swiftly. They needed to apply their knowledge and experience alongside decision-making data to ensure quality outcomes. Furthermore, they had to be capable of analyzing and planning educational management appropriately.

Keywords: Management Skills; School Administrators; Schools in the Pasang Group

บทนำ

โลกในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ทุกองค์กรต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องพัฒนาศักยภาพในตัวคนให้เต็มที ทำให้คนมีความคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่ดีงาม เพื่อการดำเนินชีวิตและการปรับตัวให้ทัน

กับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ว่า การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548) เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นเข็มทิศชี้แนะในการพัฒนาสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยเน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีดุลยภาพด้านสังคม คุณภาพที่มีความเที่ยงธรรมมั่นคง โปร่งใส ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา การเรียนรู้ที่ทุกคนในสังคมมีความใฝ่รู้ พร้อมทั้งจะเรียนรู้อยู่เสมอ เป็นสังคมแห่งสมานฉันท์ มีความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นสังคมที่มุ่งฟื้นฟูสืบสาน อารงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรมไทย ให้ความสำคัญของการศึกษาที่จะเป็นเครื่องมือในการสร้างคน สร้างงาน สร้างชาติ ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 -พ.ศ. 2561) ที่มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้อย่างทั่วถึง (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2560)

การบริหารงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรที่มีความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางและนโยบายเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (อุดม พินธุรัช, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพขององค์กรหรือสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้คู่คุณธรรม มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยมียุทธศาสตร์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีศักยภาพความเป็นผู้นำที่มีจิตวิญญาณของผู้บริหารอย่างยั่งยืน และตระหนักในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้ที่จะเป็นผู้บริหารต้องเป็นคนดี มีศรัทธาในวิชาชีพ พร้อมทั้งจะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจในหลักการกระบวนการบริหารและทักษะการบริหาร โดยเฉพาะทักษะการบริหารที่ต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมการบริหารงานตามภารกิจหรือภาระงานในด้านต่างๆ ของผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาการนำทักษะ

กระบวนการบริหารมาเป็นองค์ประกอบในการบริหารงานจะทำให้การบริหารงานเป็นระบบและเกิดความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพที่ดีของการบริหารการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวความคิดของ (Katz, 1995) ที่กล่าวว่า ทักษะจำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารต้องมีความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงาน มีเทคนิคการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ ยอมรับนับถือและให้เกียรติซึ่งกันและกัน และ 3) ด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน เข้าใจกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ต้องกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ ภาระงาน ยุทธศาสตร์ที่จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยการเสริมสร้างทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านการศึกษาและการสอน มีส่วนสำคัญจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีตัวอย่างที่ดีในการบริหาร นำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารไปปรับใช้การพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 นั้น เป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการใช้ความรู้และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการบริหารงานตามภารกิจหรือกิจกรรมต่างๆ ของผู้บริหารอย่างเต็มศักยภาพ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรบุคคล และกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่ ในด้านทักษะการบริหารยังไม่เห็นเด่นชัด จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการบริหารในการใช้ความรู้ ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามภารกิจและตามกระบวนการบริหาร ให้สามารถพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความชำนาญในการบริหารจัดการได้ถูกต้อง รวดเร็ว และก้าวทันยุคเทคโนโลยี อีกทั้งในด้านประสบการณ์ในการทำงานในการบริหารสถานศึกษายังมีน้อยโดยประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มป่าซาง มีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อยที่สุดคือ 1 ปี และประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุดคือ 5 ปี (ข้อมูล ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2567 กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1)

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจเป็นปัญหาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังขาดทักษะที่สำคัญบางประการในการบริหารงานในสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทางการบริหาร เพื่อให้สถานศึกษา

สามารถยกระดับการจัดการศึกษาและดำเนินงานตามภารกิจให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาทักษะการบริหารซึ่งประกอบด้วยทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้านความคิดรวบยอดและทักษะด้านการศึกษาและการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1

ประชากร คือ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นคำถามของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาหลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน จากนั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67– 1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค แบบสอบถามในส่วนของสภาพปัจจุบันได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ

0.992 การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองกับครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 51 คน ได้รับการตอบรับครบถ้วนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สรุปผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลทั้งหมดมารวมกัน จัดหมวดหมู่ และดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยการแยกข้อมูลตามสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยวิธีการหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ

2. ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นนี้ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ทักษะประกอบด้วย 1) ทักษะด้านเทคนิควิธี 2) ทักษะด้านมนุษย 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 4) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยศึกษาข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซางที่ได้จากการทำแบบสอบถาม สร้างประเด็นการสัมภาษณ์โดยใช้ข้อคำถามที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดของทักษะในด้านนั้นเพื่อให้ได้รับแนวปฏิบัติเลิศมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหาร จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอในรูปแบบความเรียง

3. แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มนโยบาย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1 คน กลุ่มวิชาการประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน อาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน กลุ่มปฏิบัติการ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่เป็นเลิศ 3 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 จำนวน 3 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 จำนวน 3 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยประเด็นข้อคำถามการสนทนากลุ่มมีลักษณะเป็นการสนทนาตามกรอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ การหาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ทักษะ ร่างแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขร่างแนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนากลุ่ม ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น และร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของแนวทางแต่ละข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษา นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของประชากรทั้งหมด 51 คน โดยจำแนกตาม สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1.1.1 จำแนกตามสถานภาพของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีสถานภาพเป็นครูผู้สอน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 90.20 สถานภาพบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 9.80 จำแนกตามอายุพบว่า มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.73 อายุระหว่าง 31 ปีขึ้นไป - 40 ปีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50.98 อายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไป - 50 ปีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.57 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.72 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.97 ปริญญาตรีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 86.27 ปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 ประสบการณ์ในการทำงาน 6 - 10 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 39.22 ประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 ประสบการณ์ในการทำงาน 16 - 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.92 ประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน ของแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม
ป่าขางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ในภาพรวม

งาน 4 ฝ่าย	ทักษะ 4 ด้าน							
	ทักษะด้าน เทคนิควิธี		ทักษะด้าน มนุษย์		ทักษะด้าน ความคิดรวบ ยอด		ทักษะด้านการศึกษา และการสอน	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ
งานวิชาการ	3.41	0.83	3.82	0.89	3.50	0.78	3.45	0.79
งานบุคคล	3.09	0.68	3.30	0.79	2.98	0.81	2.99	0.87
งานงบประมาณ	3.27	0.81	3.33	0.74	3.20	0.87	3.17	0.71
งานบริหารทั่วไป	3.39	0.87	3.48	0.90	3.33	0.83	3.33	0.88
รวม	3.29	0.80	3.48	0.83	3.25	0.82	3.24	0.81

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาทักษะการบริหาร
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าขาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงรายเขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.32$)

ตารางที่ 2 สภาพที่พึงประสงค์ ของแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนใน
กลุ่มป่าขางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ในภาพรวม

งาน 4 ฝ่าย	ทักษะ 4 ด้าน							
	ทักษะด้าน เทคนิควิธี		ทักษะด้าน มนุษย์		ทักษะด้าน ความคิดรวบ ยอด		ทักษะด้านการศึกษา และการสอน	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ
งานวิชาการ	4.59	0.53	4.60	0.89	4.50	0.60	4.50	0.61
งานบุคคล	4.58	0.66	4.67	0.60	4.77	0.49	4.55	0.60
งานงบประมาณ	4.55	0.63	4.26	0.78	4.38	0.60	4.42	0.57
งานบริหารทั่วไป	4.39	0.73	4.25	0.86	4.69	0.48	4.42	0.73
รวม	4.53	0.64	4.45	0.78	4.59	0.54	4.47	0.63

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าชาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$)

2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice)ด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1

แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice)ด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการระดมความคิดและการทำงานแบบร่วมมือ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจในบริบทของชุมชนและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมองภาพรวม วิเคราะห์เชิงระบบ และกำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาคุณภาพ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆอย่างรอบคอบเพื่อให้การตัดสินใจในสั่งการงานต่างๆออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและความผิดพลาดน้อยที่สุด ทักษะด้านมนุษยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ควรแสดงความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดมั่นในหลักการทำงานอย่างโปร่งใส ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนในการจัดสรรภาระงานอย่างชัดเจนโดยการวางแผนโครงสร้างของงานในฝ่ายต่างๆไว้อย่างเป็นระบบ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา

การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณ ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารต้องวิเคราะห์เป้าหมายและความจำเป็นของโครงการให้ชัดเจน จากนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมและมีความเป็นไปได้ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้และติดตามแนวโน้มทางการเงินและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงบประมาณ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน โดยเน้นความรู้เรื่องการวางแผน การจัดสรร และการติดตามผลการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานบริหารทั่วไป ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการกำหนดเป้าหมายและแผนงานที่เป็นรูปธรรม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง เพื่อสร้างความเข้าใจในการขอรับการช่วยเหลือกับองค์กรต่างๆนอก ทักษะด้านความคิดรวบยอดผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะกระบวนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ทักษะด้านการศึกษาและการสอนผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาโอกาสให้ครูเข้าร่วมอบรม สัมมนา หรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานแนะแนวและการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและจัดให้มีการติดตามผลการพัฒนาของครูอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

1.การบริหารงานวิชาการ ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบร่วมมือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อปรึกษาหารือการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจตัดสินใจในงานด้านต่างๆ ตามภาระหน้าที่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือโดยการ จัดประชุมกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อระดมความคิดเห็นและหาแนวทางการทำงานร่วมกัน ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหาร ทั้งข้อมูลนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ที่เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแต่ละด้านมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ทักษะด้านการศึกษาและการสอนผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหาร ต้องรู้ถึงความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแต่ละด้านมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

2.การบริหารงานบุคคล ทักษะด้านเทคนิควิธีผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้มีภาษาที่ชัดเจนในการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม แสดงถึงความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการทำงาน ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนและจัดสรรภาระงานอย่างชัดเจนโดยการกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญของงานในแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดกิจกรรมนิเทศภายในที่ถูกต้องเหมาะสม

3.การบริหารงานงบประมาณ ทักษะด้านเทคนิควิธีผู้บริหารต้องวิเคราะห์เป้าหมายและความจำเป็นของโครงการให้ชัดเจนก่อนเริ่มดำเนินการ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสื่อสารที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการเงินที่ทันสมัย ทักษะด้านการศึกษาและการสอนผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ

4.การบริหารงานทั่วไป ทักษะด้านเทคนิควิธีผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการกำหนดเป้าและแผนงานของสถานศึกษา ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง เพื่อสร้างความเข้าใจในการขอรับการช่วยเหลือกับองค์กรต่างๆนอกสถานศึกษา ทักษะด้านความคิดรวบยอดผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะกระบวนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และจะต้องนำเทคนิคต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การคาดการณ์ผลกระทบ และการประเมินทางเลือกมาใช้ในการบริหาร ทักษะด้านการศึกษาและการสอนผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวและการให้คำปรึกษา หรือเมื่อมีครูตัวแทนของสถานศึกษาไปอบรมมาก็ให้มีการนำความรู้ที่ได้รับมาเผยแพร่ให้ครูในสถานศึกษาอาจใช้วิธีทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ในการพูดคุยและเปลี่ยนความรู้

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 พบว่า งานบริหารทั่วไป ทักษะด้านความคิดรวบยอด มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถทางด้านกระบวนการคิดในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ พัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา ต้องสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้ ดังที่ (Griffin, 1984) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skill) เป็นความสามารถในการคิดเกี่ยวกับการเข้าใจถึงผลลัพธ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ในองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ(ศรีบุญญา น้อยพินาย, 2562) ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว นำความรู้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ มีการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการจากการสัมภาษณ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ในการบริหารงาน 4 ฝ่ายโดยใช้ทักษะทั้ง 4 ทักษะ พบว่าการบริหารวิชาการทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบร่วมมือ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือโดยการ จัดประชุมกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่น ทักษะด้านความคิดรวบยอดผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหาร ทั้งข้อมูลนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ที่เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องรู้ถึงความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาแต่ละด้าน การ

บริหารงานบุคคล ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม แสดงถึงความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการทำงาน ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนและจัดสรรภาระงานอย่างชัดเจน ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดกิจกรรมนิเทศภายในที่ถูกต้องเหมาะสม การบริหารงานงบประมาณ ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารต้องวิเคราะห์เป้าหมายและความจำเป็นของโครงการ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสื่อสารที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการเงินที่ทันสมัย ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวและการให้คำปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนองค์กรการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ทักษะนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ผู้บริหารที่มีความสามารถด้านนี้จะสามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กร วิเคราะห์ปัญหาเชิงกลยุทธ์ และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Instructional Skills) เป็นทักษะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ดังที่ (มีสับส สาเมื้อ, 2558) กล่าวว่า การบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะคอยเป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารของผู้บริหารให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีทักษะสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องตระหนักและขาดมิได้ 4 ด้านด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แฮมเมอร์ (Hammer, 2000) ศึกษา เรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐโอไฮโอ โดยนำเอาทฤษฎีของ แคทซ์ มาใช้ จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ ได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิควิธี โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าบาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในการบริหารงาน 4 ฝ่ายโดยใช้ทักษะการบริหาร 4 ทักษะ อภิปรายผลการศึกษาดังนี้

3.1การบริหารงานวิชาการ ทักษะด้านเทคนิควิธี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบร่วมมือ ทักษะด้านมนุษย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือโดย

การจัดประชุมกับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่น ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหาร ทั้งข้อมูลนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ที่เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ทักษะด้านการศึกษาและการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ต้องรู้ถึงความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแต่ละด้าน ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้ทักษะหลายด้านเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ดังที่(ศศิตา เพลินจิต,2558) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร คือความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรอย่างรวดเร็วและถูกต้องซึ่งคล้องกับงานวิจัยของ(วัลลิภา พูลศิริ, 2562) ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3.2 การบริหารงานบุคคล ทักษะด้านเทคนิควิธี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี

ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม แสดงถึงความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการทำงาน ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางแผนและจัดสรรภาระงานอย่างชัดเจนโดยการกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญของงาน ทักษะด้านการศึกษาและการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดกิจกรรมนิเทศภายในที่ถูกต้องเหมาะสม ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานบุคคลโดยการใช้ทักษะด้านเทคนิควิธีช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีระบบ ดังที่ไพเซย์ (Paisey, 1981) กล่าวว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ควรมีดังนี้ 1) ทักษะทางเทคนิค2)ทักษะด้านมนุษย3) ทักษะด้านมนุษยโนคติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ (สุริยา ทองยัง,2558) ศึกษาเรื่อง ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อมสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะผู้บริหารด้านมนุษยคือ การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นการยอมรับในความสามารถของบุคลากร รวมถึงการยกย่องให้เกียรติกัน ในฐานะของคนที่อยู่ในสายงานหรือเพื่อนร่วมอาชีพ

3.3 การบริหารงานงบประมาณ ทักษะด้านเทคนิควิธี พบว่าผู้บริหารต้องวิเคราะห์

เป้าหมายและความจำเป็นของโครงการการบริหารงบประมาณ ทักษะด้านมนุษย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสื่อสารที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการเงินที่ทันสมัย ทักษะด้านการศึกษาและการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารงานงบประมาณผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทักษะหลายด้านในการดำเนินงาน ดังที่ (Katz,1995) กล่าวว่า ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเทคนิควิธี 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านความคิดรวบยอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอ (Adegbemile,2011,) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของผู้บริหารที่จำเป็นสำหรับการบริหารโรงเรียนในประเทศไนจีเรียให้มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการตอบ

แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนการสอน ทักษะด้านการจัดการบุคลากร และทักษะด้านการจัดการงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะทั้ง 3 ด้าน มีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารในการใช้พัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

3.4 การบริหารงานทั่วไป ทักษะด้านเทคนิควิธี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ทักษะด้านมนุษย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านการศึกษาและการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวและการให้คำปรึกษา ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ซึ่งทักษะการบริหารที่จำเป็นต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรม ดังที่นิวแมน (Newman, 1963) ให้ความหมายว่า ทักษะการบริหารงาน คือ ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานหรือกระทำให้บรรลุสู่เป้าหมายปลายทางขององค์กรอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยวรรีย์ เศรษฐวงศ์สกุล(2557) ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในวงกว้างต่อไป ดังนี้

1.ระดับนโยบาย

1.1 จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต1 พบว่า สถานศึกษาสามารถนำแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควรให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดใช้แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยทั่วถึง

2.ระดับปฏิบัติ

2.1 จากผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 พบว่า

การบริหารงานวิชาการ ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการบริหารแบบร่วมมือ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือโดยการ จัดประชุม กับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่น ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหาร ทั้งข้อมูลนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ที่เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ต้องรู้ถึงความต้องการของชุมชนและผู้ปกครอง นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแต่ละด้าน

การบริหารงานบุคคล ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม แสดงถึงความซื่อสัตย์และโปร่งใสในการทำงาน ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนและจัดสรรภาระงานอย่างชัดเจนโดยการกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญของงาน ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการจัดกิจกรรมนิเทศภายในที่ถูกต้องเหมาะสม

การบริหารงานงบประมาณ ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารต้องวิเคราะห์เป้าหมายและความจำเป็นของโครงการการบริหารงบประมาณ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสื่อสารที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวโน้มทางการเงินที่ทันสมัย ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานทั่วไป ทักษะด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ทักษะด้านมนุษย ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง ทักษะด้านความคิดรวบยอด ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวและการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.จากผลการศึกษา สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าเขา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 พบว่า การบริหารงานทั่วไป ทักษะความคิดรวบยอด มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด จึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับ

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

2.จากผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านทักษะการบริหาร สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำทักษะการบริหารในด้านต่างๆมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและบุคลากรในสถานศึกษา จึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

รูปภาพ 1 แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มป่าซาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- บุญยวรีย์ เสวตวงศ์สกุล. (2557). *การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2560). *การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มีสสัย สาเม้าะ. (2558). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัลลิภา พูลศิริ. (2562). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 17*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ศรัญญา น้อยพินาย. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. โรงพิมพ์การศึกษาภายใน*.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2548). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. พรึกหวานกราฟฟิค*.
- สุรียา ทองยัง. (2558). *ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุดม พินธุรัช. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารการศึกษาทางไกล, 15(1), 23-40*.
- Griffin, Ricky W. (1984). *Management*. Houghton Mifflin.
- Katz, R. L. (1974). Skill of an Effective Administrator. *Harvard Business Review*, 5(3)90-102.
- Hammer, J. S. (2000, July). An Analysis of Technical, Human and Conceptual Skill Among Student Affairs Administrators in Higher Education. *Dissertation Abstract International*, 23, 64-A.
- Newman, W. H. (1963). *Administrative action: The techniques of organization and management*. Prentice-Hall.
- Paisey, A. (1981). *Organization and management in schools*. Longman.